

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۲۸) تأثیر قطع آبیاری بعد از مرحله سبز شدن و استقرار بوته بر

عملکرد چغندر قند

رحیم محمدیان

بیان مسئله و اهمیت موضوع

کشاورزان در بسیاری از مناطق کشور با محدودیت آب روبرو هستند. از سوی دیگر، زراعت گندم و جو به‌عنوان گیاهان پاییزه و چغندر قند به‌عنوان گیاه بهاره از زراعت‌های مهم کشاورزان در بسیاری از مناطق است. یکی از محدودیت‌های کشت چغندر قند در یک مزرعه، هم‌زمانی آب‌های آخر فصل رشد غلات با آب‌های اوایل فصل رشد چغندر قند (از اواسط فروردین تا اواسط خرداد) است. در این شرایط، بسیاری از کشاورزان یا کاشت چغندر قند را با تأخیر انجام می‌دهند که این امر باعث کاهش شدید عملکرد چغندر قند می‌شود و یا در مواردی، ممکن است از آبیاری غلات خوداری کنند که این نیز باعث خسارت شدید به محصول غلات می‌شود.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

بر اساس تحقیقات به‌عمل آمده، در صورتی که در منطقه‌ای محدودیت آب در اوایل فصل رشد چغندر قند وجود داشته باشد و کاشت گندم و یا جو به‌صورت پاییزه و چغندر قند به‌صورت بهاره انجام می‌شود، می‌توان چغندر قند را در اولین فرصت در اواخر زمستان و یا اوایل بهار کشت کرد و سپس جهت جوانه‌زنی بذر، سبز کردن و استقرار بوته، دو تا سه نوبت آبیاری انجام شود.

پس از استقرار بوته‌ها، می‌توان آب آبیاری صرف غلات کرد. در این شرایط، بارندگی‌های بهاره جهت رشد چغندر قند و تأمین مقداری از نیاز آبی محصول بسیار مفید خواهد بود. البته در این شرایط، با توجه به اعمال تنش خشکی ممکن است عملکرد محصول نسبت به کشت زود هنگام و عدم قطع آبیاری کاهش نشان دهد، که مقدار این کاهش به عواملی نظیر تاریخ کاشت، شرایط آب و هوایی، خصوصیات فیزیکی و شیمیایی خاک، مقدار رطوبت ذخیره شده در خاک در زمان قطع آبیاری، مدت قطع آبیاری و شرایط مهیا شده جهت زراعت چغندر قند بعد از مرحله تنش بستگی دارد. اما عملکرد محصول در این شرایط، بیش از کشت دیرهنگام (بعد از آخرین آبیاری غلات) خواهد بود.

منابع مورد استفاده

- چگینی، م.ع.، ا. حقایقی، ح. شهبازی، ه. افشار، م.ر. جهادا کبر، م. عقدایی، ک. فتوحی و ج. احمد آلی. ۱۳۸۷. تعیین حد تخلیه مجاز رطوبتی در مراحل مختلف رشد چغندر قند ریشه‌ای. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.
- محرم‌زاده، م. و م.ر. ستاری شیراز. ۱۳۸۸. بررسی و تعیین حساسیت مراحل مختلف رشد چغندر قند به قطع آبیاری. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.
- محمدیان، ر. ۱۳۸۰. بررسی تعیین رابطه تنش خشکی با کیفیت چغندر قند. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.
- محمدیان، ر. ۱۳۸۰. تعیین مناسب‌ترین شاخص‌های فیزیولوژیکی در انتخاب رگه‌های مقاوم به خشکی در چغندر قند. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان.
- محمدیان، ر. ۱۳۸۴. بررسی اثر زمان شروع آبیاری در کشت انتظار بر روی برخی صفات چغندر قند. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.

- میرزایی، م.ر. و س.م. رضوانی. ۱۳۸۷. تعیین حساسیت به کم آبی در مراحل چهارگانه رشد چغندر قند. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.